

Reģionu komitejas atzinums “Barselonas process — Vidusjūras reģiona valstu savienība, tās nozīme no vietējo pašvaldību viedokļa”

(2008/C 325/08)

REĢIONU KOMITEJA,

- uzsver iniciatīvas “Barselonas process — Vidusjūras reģiona valstu savienība” nozīmi, jo līdz ar to pirmo reizi kopš 1995. gada Vidusjūras dimensija ES darba kārtībā vēlreiz ir ieguvusi svarīgu nozīmi un veicinājusi debates un pārdomas atbilstoši šobrīd aktuālo jautājumu svarīgumam;
- pauž pārliecību, ka tādas Vidusjūras abās pusēs radušās iniciatīvas, kuras virzītas tikai uz diplomātisku pieeju, nenodrošinās ilgtspējīgus risinājumus, kamēr debašu fokusā nebūs jautājums par vietējo demokrātiju, proti, gan tās pastiprināšanu, gan arī tiešu sadarbību starp Vidusjūras ziemeļu un dienvidu krasta valstu reģioniem un pilsētām “Barselonas procesa — Vidusjūras reģiona valstu savienības” ietvaros;
- atgādina, ka teritoriālās pārvaldības līmenī ciešā sadarbībā ar citu līmeņu iestādēm var izstrādāt risinājumus, lai pielāgotos ar globalizāciju saistītajām pārmaiņām un īstenotu attiecīgus pasākumus. Aizvien vairāk ir apstiprinājies, ka īpaši Eiropas valstīs vietējais un reģionālais līmenis ir piemērots šādu risinājumu izstrādei;
- tādēļ atkārtoti uzsver prasību atzīt, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir būtiski partneri Barselonas procesā un Eiropas un Vidusjūras valstu sadarbībā;
- nolēm j sekmēt **Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu reģionālo un vietējo pašvaldību asamblejas** izveidi. Tās sastāvā būtu noteikts skaits Reģionu komitejas locekļu, Eiropas līmeņa un starptautisko apvienību, kas iesaistītas Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu sadarbībā, pārstāvju un līdzvērtīgs skaits Vidusjūras dienvidu un austrumu piekrastes valstu teritoriālo pašvaldību pārstāvju; tā darbotos kā pastāvīga dialoga, pieredzes apmaiņas un sadarbības platforma. Komiteja aicina to atzīt par konsultatīvu struktūru “Barselonas procesa — Vidusjūras reģiona valstu savienības” pārvaldības ietvaros, līdzīgi Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu Parlamentārajai asamblejai (EMPA) valstu parlamentu līmenī.

Ziņotājs: Isidoro GOTTARDO kgs, Sačiles (*Sacile*) pilsētas padomes loceklis

Atsauces dokuments

Eiropas Savienības prezidentvalsts Francijas 2008. gada 13. jūnija pieprasījums izstrādāt atzinumu par tematu "Barselonas process — Vidusjūras reģiona valstu savienība, tās nozīme no vietējo pašvaldību viedokļa" un Komisijas paziņojums "Padomei un Eiropas Parlamentam" Barselonas process — Vidusjūras reģiona valstu savienība

COM(2008) 319 galīgā redakcija

I. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

REĢIONU KOMITEJA

1. uzsver iniciatīvas "Barselonas process — Vidusjūras reģiona valstu savienība" nozīmi, jo līdz ar to Vidusjūras dimensija ES darba kārtībā vēlreiz ir ieguvusi svarīgu nozīmi un veicinājusi debates un pārdomas atbilstoši šobrīd aktuālo jautājumu svarīgumam; atzinīgi vērtē Eiropas Savienības Padomes prezidentvalsts Francijas izvirzītā un 16 Vidusjūras reģiona dienvidu un austrumu daļas partnervalstu atbalstītā projekta pragmatisko raksturu un politisko redzējumu;
2. atzinīgi vērtē dažu no Barselonas procesa izrietošu pasākumu un iniciatīvu līdzšinējos veiksmīgos rezultātus, vienlaikus paužot nožēlu, ka trūkst ievērojamu panākumu tādās jomās kā miera uzturēšana, drošība, tautas un sociālā attīstība, kā arī vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalība;
3. uzsver, ka šajā jaunajā posmā iniciatīvai "Barselonas process — Vidusjūras reģiona valstu savienība" vajadzētu dot iespēju izteikti starpvaldību sadarbības sistēmu aizstāt ar projektu, kura pamatā ir Vidusjūras trīs krastu iedzīvotāju dialogs, jo īpaši Vidusjūras dienvidu un austrumu piekrastes valstu sadarbība, iesaistot to vietējās un reģionālās pašvaldības un īstenojot konkrētus un kopīgus projektus, kas atbilst vispārējai stratēģijai, kuras pamatā ir iedzīvotāju vajadzības un solidaritāte;
4. uzskata, ka viens no priekšnoteikumiem, lai Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu sadarbība nolūkā nostiprināt partnerību "Barselonas procesa — Vidusjūras reģiona valstu savienības" ietvaros būtu sekmīga, ir jaunu būtisku problēmjautājumu noteikšana, lai nodrošinātu iedzīvotāju izpratni par konkrētajām priekšrocībām, principu deklarācijas pārvēršot konkrētos pasākumos. Lai to panāktu, nepieciešams iesaistīt vietējos un reģionālos atbildīgos politikus un nodrošināt pārskatāmu un skaidru komunikāciju;
5. norāda, ka vietējo un reģionālo pašvaldību un pilsoniskās sabiedrības efektīvāku līdzdalību sabiedriskajā politikā bieži kavē vāji attīstītā vietējā demokrātija un patiesa decentralizācijas procesa trūkums Vidusjūras reģiona dienvidu un austrumu valstīs;
6. tāpat secina, ka decentralizācija un vietējā pārvaldība, kuras pamatā ir līdzdalība, ne vienmēr ir sistemātiski saistītas. Dažās valstīs gan Eiropas Savienībā, gan ārpus tās vietējās un reģionālās pašvaldības kopīgi cenšas panākt aktīvāku dalību vēlēšanās un sekmēt iedzīvotāju līdzdalību, kā arī iesaistīt apvienības stratēģiju izstrādē un vienīgu pilsētvides vai reģionālās attīstības projektu sagatavošanā;
7. pauž pārliecību, ka tādas Vidusjūras abās pusēs radušās iniciatīvas, kuras virzītas tikai uz diplomātisku pieeju, nenodrošinās ilgtspējīgus risinājumus, kamēr debašu fokusā nebūs jautājums par vietējo demokrātiju, proti, gan tās pastiprināšanu, gan arī tiešu sadarbību starp Vidusjūras ziemeļu un dienvidu krasta valstu reģioniem un pilsētām "Barselonas procesa — Vidusjūras reģiona valstu savienības" ietvaros;
8. tādēļ atzinīgi vērtē Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu partnerībā iesaistīto valstu un valdību vadītāju, kas 13. jūlijā tikās Parīzē, deklarāciju, kurā uzsvērts, ka ir svarīgi nodrošināt pilsoniskās sabiedrības, vietējo un reģionālo pašvaldību un privātā sektora aktīvu līdzdalību, lai īstenotu iniciatīvu "Barselonas process — Vidusjūras reģiona valstu savienība";
9. Komiteja tomēr uzskata, ka nevajadzētu vienā līmenī nostādīt tos, kuriem piemīt demokrātiska legimitāte, piemēram, vietējās un reģionālās iestādes, un tos, kam tādas nav, piemēram, pilsonisko sabiedrību un privāto sektoru;
10. Komiteja atbalsta arī Eiropas un Vidusjūras reģiona partnervalstu un to valdību vadītāju secinājumu, ka jāsekmē kopīga atbildība par procesa veiksmīgu norisi, tā pārvaldības pamatā jābūt visu pušu vienlīdzības principam, un jāīsteno konkrēti projekti, kuru priekšrocības ir skaidrāk redzamas iedzīvotājiem; tādējādi Vidusjūras reģiona ziemeļu, dienvidu un austrumu valstu attiecības kļūtu "konkrētākās un redzamākas, pateicoties reģionālā un vietējā līmeņa papildu projektiem, kas atbilst reģiona iedzīvotāju vajadzībām";
11. vērs uzmanību uz to, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir gatavas un apņemas bagātināt "Barselonas procesu — Vidusjūras reģiona valstu savienību", veicinot vietējo demokrātiju un decentralizētu sadarbību;
12. atgādina par pieredzi, kas gūta, ieviešot Eiropas politikas, kuru īstenošanā vairumā gadījumu nepieciešama vietējo pašvaldību līdzdalība, resursi un iesaiste, un uzsver Eiropas valstu vietējo un reģionālo pašvaldību lielo pieredzi un zināšanas ar pilsētu un lauku attīstību saistīto jautājumu risināšanā un pārvaldībā; šeit var minēt tādas jomas kā vide, enerģētika, transports, civilā aizsardzība, migrācijas aspektus, ekonomikas attīstība, kā arī citas Barselonas procesa prioritātes, kas aizvien ir aktuālas, piemēram, starpkultūru dialogs, izglītība, cilvēciskā un sociālā dimensija; tādēļ Komiteja pauž nožēlu, ka par Parīzes samita secinājumiem pievienotajiem attīstības projektiem nav notikušas iepriekšējas konsultācijas ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai gan tās būs jāiesaista īstenošanas posmā. Komiteja uzsver vajadzību nākotnē mainīt šo starpvaldību pieeju un skaidri iesaistīt visus attiecīgos pārvaldes līmeņus;

13. tāpat kā šim tematam veltītajos līdzšinējos atzinumos uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir svarīgi iesaistīt ne tikai sadarbības procesa īstenošanas posmā, bet visā procesā, proti, gan stratēģiju izstrādē un programmu un projektu īstenošanā, gan arī stratēģiju īstenošanas pārraudzībā un rezultātu izvērtēšanā; tas īpaši attiecas uz iniciatīvām jomās, kurās vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir attiecīga un tieša pieredze, piemēram, pilsētu attīstība un teritoriālpilnošums, ūdens resursu apsaimniekošana, atkritumu apsaimniekošana un pārstrāde, vide un klimata pārmaiņu ietekme vietējā līmenī, vietējās ekonomikas attīstība, kultūras un vēstures mantojuma pārvaldība un atjaunošana, vietējā tūrisma attīstība, sabiedrības veselības pamataprūpe, integrācijas politika un sociālā kohēzija;

14. atzinīgi vērtē drīz gaidāmo programmas *CIUDAD* uzsākšanu pastāvošā Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instrumenta ietvaros, kuras mērķis ir sekmēt sadarbību pilsētvides attīstības jomā un dialogu Vidusjūras reģionā; piekrīt tam, ka prioritārās jomas ir vides ilgtspēja, energoefektivitāte, ilgtspējīga tautsaimniecības attīstība un sociālo atšķirību mazināšana; tās ir jomas, kurās vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir plašas un tiešas pilnvaras un kurās Eiropas vietējās un reģionālās pašvaldības var nodrošināt uzticamu pieredzi un zinātību;

15. atzīmē, ka iniciatīvas “Barselonas process — Vidusjūras reģiona valstu savienība” finansiālie aspekti līdz šim nav konkrētizēti un vietējās un reģionālās pašvaldības var būt gan politiski, gan tehniski un finansiāli partneri tādu stratēģiju un projektu izstrādē un īstenošanā, kas atbilst gan iedzīvotāju patiesajām vēlmēm, gan arī “Barselonas procesa — Vidusjūras reģiona valstu savienības” mērķiem; norāda, ka minētais process nemaina Eiropas kaimiņattiecību politikas Vidusjūras dimensiju ne programmu, ne finanšu resursu ziņā;

16. atgādina, ka teritoriālās pārvaldības līmenī ciešā sadarbībā ar citu līmeņu iestādēm var izstrādāt risinājumus, lai pielāgotos ar globalizāciju saistītajām pārmaiņām un īstenotu attiecīgus pasākumus. Aizvien vairāk ir apstiprinājies, ka īpaši Eiropas valstīs vietējais un reģionālais līmenis ir piemērots šādu risinājumu izstrādei;

17. tādēļ atkārtoti uzsver prasību atzīt, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir būtiski partneri Barselonas procesā un Eiropas un Vidusjūras valstu sadarbībā;

18. atzīst Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu decentralizētajā sadarbībā iesaistīto dažādo valsts, Eiropas un starptautiskā līmeņa vietējo un reģionālo pašvaldību tīklu un apvienību nozīmi un pieredzi, kā arī to lietpratību un zināšanas par situāciju vietējā līmenī⁽¹⁾; tādēļ ir jāapvieno centieni un jāsaskaņo

(1) Dažādi tīkli, apvienības un centri ir iesaistīti konkrētu pasākumu īstenošanā, kā arī izpētē un pētījumos par attiecīgajām valstīm un Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu sadarbību; šie rezultāti būtu jāapkopo un jāņem vērā, jāizdara secinājumi un jāveido jauna iniciatīva, pamatojoties uz pieredzi. Šajā sakarā var minēt, piemēram, “Apvienoto pilsētu un vietējo pašvaldību vispārējo ziņojumu par decentralizāciju un demokrātiju vietējā līmenī”, kas atspoguļo situāciju “Barselonas procesa — Vidusjūras reģiona valstu savienības” partnervalstīs.

decentralizētas sadarbības un Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu partnerības mērķi, lai sasniegtu labākus rezultātus;

19. atkārtoti pauž atbalstu deklarācija, ko pieņēma Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvji, kas 2008. gada 23. jūnijā Marselā tikās Vidusjūras reģiona valstu vietējo un reģionālo pašvaldību forumā;

20. tādēļ atbalsta vietējo un reģionālo vēlto pārstāvju un viņus pārstāvošo apvienību vēlmi izveidot institucionālu instrumentu, kas nodrošinātu viņu pastāvīgu politisko pārstāvību un iespējas aktīvi piedalīties “Barselonas procesā — Vidusjūras reģiona valstu savienībā”, kas ir spēcīgs teritoriju nozīmes veicināšanas instruments, tādējādi uzsverot Reģionu Komitejas iepriekšējos atzinumos par šo tematu pausto viedokli;

21. ņemot vērā iepriekš minēto, izvirza mērķi izveidot Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu reģionālo un vietējo pašvaldību asambleju, kurā līdzvērtīgi būtu pārstāvēti Eiropas Savienības valstu un Vidusjūras reģiona partnervalstu vietējo un reģionālo pašvaldību vēlētie pārstāvji; šī struktūra līdzinātos Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu parlamentārajai asamblejai (*EMPA*), kas darbojas parlamentu līmenī;

II. POLITISKIE IETEIKUMI

22. aicina “Barselonas procesa — Vidusjūras reģiona valstu savienības” pārvaldības struktūras atzīt vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi ne tikai politiskajā līmenī, bet arī tās formāli un praktiski iesaistīt sadarbības procesā un “Barselonas procesā — Vidusjūras reģiona valstu Savienībā”;

23. tādēļ aicina jaunajos darba dokumentos noteikt vietējo un reģionālo pašvaldību kā līdzvērtīgu partneru lomu Barselonas procesa jaunajā posmā;

24. uzstāj, lai vietējās un reģionālās pašvaldības jau no paša sākuma kopīgi ar valsts līmeņa pārvaldes iestādēm tiktu iesaistītas tādu divpusēju asociācijas nolīgumu, stratēģisku dokumentu un rīcības plānu izstrādē, ko Eiropas Savienība noslēdz ar Vidusjūras reģiona iznvidu un austrumu partnervalstīm, īpaši Eiropas kaimiņattiecību politikas ietvaros;

25. tādēļ aicina Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu valdības izveidot mehānismus, lai valstī īstenotu strukturētu dialogu un konsultētos ar reģionālā un vietējā līmeņa dalībniekiem, sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību, iesaistot vietējo un reģionālo pašvaldību tīklus un apvienības;

26. nolemj sekmēt Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu reģionālo un vietējo pašvaldību asamblejas (ARLEM) izveidi. Tās sastāvā būtu noteikts skaits Reģionu komitejas locekļu, Eiropas līmeņa un starptautisko apvienību, kas iesaistītas Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu sadarbībā, pārstāvju un līdzvērtīgs skaits Vidusjūras dienvidu un austrumu piekrastes valstu teritoriālo pašvaldību pārstāvju; tā darbotos kā pastāvīga dialoga, pieredzes apmaiņas un sadarbības platforma. Komiteja aicina to atzīt par konsultatīvu struktūru "Barselonas procesa — Vidusjūras reģiona valstu savienības" pārvaldības ietvaros, līdzīgi Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu Parlamentārajai asamblejai (EMPA) valstu parlamentu līmenī;

27. aicina Eiropas Komisiju saskaņot, koordinēt un pārdomāti apvienot jauno pasākumu ar dažādām programmām, projektiem un Kopienas instrumentiem ⁽²⁾, kā ar pastāvošajiem Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu sadarbības instrumentiem ⁽³⁾, lai izmantotu pieredzi, izvairītos no pasākumu atkārtošānās un veicinātu pozitīvu virzību;

28. ierosina izpētīt iespējas pielāgot pastāvošos atbalsta instrumentus apstākļiem Vidusjūras reģionā. Tā galvenokārt būtu ekonomiskās un sociālās kohēzijas politika, izmantojot kuru, Eiropas Savienības un Vidusjūras reģiona valstu vietējo pašvaldību sadarbība balstītos uz teritoriālo dimensiju;

29. aicina "Barselonas procesa — Vidusjūras reģiona valstu savienības" pārvaldības struktūras izmantot ar procesa jauno posmu saistītās iespējas, lai dažās Vidusjūras reģiona dienvidu

un austrumu valstīs paātrinātu reformu vietējās pārvaldības un decentralizācijas jomā, savukārt citās valstīs sāktu decentralizācijas procesu;

30. ierosina īpašu uzmanību pievērst stratēģijām, kuru mērķis ir institucionāli nostiprināt vietējās un reģionālās pašvaldības un ieviest pārvaldes modernizācijas programmas un vietējo un reģionālo cilvēkresursu apmācības projektus;

31. uzskata, ka, vietējo un reģionālo pašvaldību vēlētajiem pārstāvjiem uzticot lielāku atbildību, tiks sekmēta daudzlīmeņu pārvaldība, valsts un attīstības politiku izstrādāšanā, pieņemšanā, ieviešanā un izvērtēšanā iesaistot dažādu līmeņu pārvaldes iestādes;

32. ierosina projektu ieviešanā iesaistīt vietējos cilvēkresursus, kā arī tehniskos un akadēmiskos resursus un panākt iedzīvotāju pēc iespējas lielāku līdzdalību, lai viņi justos sadarbības procesa un attiecīgo projektu līdzdalībnieki;

33. visbeidzot Komiteja uzskata, ka "Barselonas procesa — Vidusjūras reģiona valstu savienības" dinamika visiem dažādu līmeņu dalībniekiem var radīt zināšanu apguves iespējas, jaunus kontaktus, jaunas savstarpējās atzišanas formas, vienlaikus sekmējot to, lai dažādi iesaistītie dalībnieki (centralizētās un decentralizētās pārvaldes iestādes, vietējās un reģionālās pašvaldības, pilsoniskā sabiedrība ...) apgūtu jauna veida pieeju attīstībai un vietējai demokrātijai;

34. uztic priekšsēdētājam iesniegt šo atzinumu ES prezidentvalstij Francijai, Vidusjūras reģiona valstu savienības līdzpriekšsēdētājiem, Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu parlamentārajai asamblejai un Vidusjūras reģiona dienvidu un austrumu valstu un valdību vadītājiem.

Briselē, 2008. gada 9. oktobrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Luc VAN DE BRANDE

⁽²⁾ Piemēram, reģionu sadarbības veicināšanas fondi, Eiropas Savienības paplašināšanas politika attiecībā uz kandidātvalstīm, piemēram, Horvātijai un Turciju.

⁽³⁾ Piemēram, Eiropas kaimiņattiecību politika, Kopienas programma *Erasmus Mundus* vai pētniecības un izstrādes pamatprogramma; Eiropas Savienības Vidusjūras reģiona un Magrebas valstu dialogi 5+5.